

[Halvgaard]

munerne muligheden for selv at tilrettelægge skolekørslen for eleverne.

Lovforslaget er ikke fremsat først og fremmest af hensyn til de besparelser, der eventuelt kunne opnås, det er simpelt hen fremsat af hensyn til eleverne. Jeg mener, det er forkert at vænne eleverne til at blive transporteret i en bus. Jeg synes, det var meget sundere for eleverne, hvis de i videst mulig udstrækning enten brugte cyklen eller også brugte deres ben.

De midler, der bruges til skolekørsel, beløber sig jo til hundreder af millioner kroner, ja, jeg vil endda sige i milliardklassen, og jeg mener, at de penge kunne anvendes på en meget bedre måde til sikring af skolevejene: ved etablering af cykelstier osv. Jeg har også forstået, at justitsministeren har overvejelser med hensyn til at ændre færdselsloven, etablere cykelstier osv.

Derfor er jeg sådan set skuffet over modtagelsen. Jeg mener, det er et godt forslag, der ville have været til gavn for eleverne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 50:

Forslag til lov om ændring af lov om folkeskolen. (Obligatoriske afgangsprøver).

Af Halvgaard (FP) m.fl.

(Fremsat 26/10 83).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Forhandling

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

Lovforslaget rummer to hovedelementer. Det ene er, at de afsluttende prøver ikke længere skal være frivillige, de skal være obligatoriske, et »kan« skal altså afløses af et »skal« – modsat det forslag, vi lige har behandlet. Det andet element er, at der skal være en udvidet prøve, sådan at prøven kommer til at svare til det niveau, eleverne er undervist på.

Med hensyn til det første kan jeg ikke give tilslutning. Jeg har ikke hørt, at frivilligheden skulle have voldt nogen som helst problemer. Jeg har ikke fået én eneste henvendelse, hverken som medlem af folketingsrådet eller som minister, gående ud på, at lærere har følt, at det var et problem, at visse elever kunne undlade at gå op til prøver efter 9. og 10. klasse. Hvis jeg fik sådanne henvendelser med begrundelser for, at det er et problem, så vil jeg selvfølgelig se på sagen, men jeg ville være meget ked af at afskaffe frivilligheden. Frivilligheden er nemlig sikkerhed for, at der ikke sættes obligatoriske stempler i panden på børnene ved afgang fra folkeskolen. Folkeskolen skal jo være for alle. Den skal være nøjagtig lige så meget for dem, som går den praktiske vej, som for dem, der går den boglige vej, og hvis prøverne gøres obligatoriske, kunne man forestille sig, at man i højere grad gav de elever, der har størst sans for det praktiske, et unødigt nederlag. Det er min begrundelse for at afvise den første del af forslaget.

Hvad angår den anden del af lovforslaget, ved forslagsstillerne, at der forhandles på livet løs for tiden. Regeringen er enig med forslagsstillerne i hensigten og især i den protest, der ligger i forslaget mod en ordning, hvor $\frac{2}{3}$ af eleverne spilder op til 6 uger på at gå til en prøve, der ikke svarer til det niveau, de er undervist på til daglig. Den protest kan jeg godt deltage i, det kan regeringen, og på det punkt håber jeg vi får et resultat. Men da vi jo har en mindretalsregering, kan ministeren ikke afgive bindende løfte på dette punkt.

Lissa Mathiasen (S):

Her har vi så anden del af det tidligere forslag fra fremskridtspartiet om folkeskolen. Indholdet i lovforslaget kender vi: flere prøver og eksaminer i folkeskolen og helst på flere niveauer.

[Lissa Mathiasen]

Vores skolepolitiske tanker går – det kan nok ikke undre nogen – i en helt anden retning, og derfor kan vi under ingen omstændigheder støtte dette lovforslag. Vi mener ikke, at de afsluttende eksaminer og prøver hører hjemme i folkeskolen. I stedet mener vi, at den enkelte elev har behov for og krav på at få en evaluering af sit arbejde løbende året igennem.

Vi må også blankt afvise det »naturbehov«, som fremskridtspartiet igen kører frem med i bemærkningerne til lovforslaget. Prøver og eksaminer indtager en alt for dominerende plads i skoleforløbet og bidrager kun til at afkorte den ellers så væsentlige undervisningsperiode med op til omkring 2 måneder.

Jeg må indrømme, at jeg har haft meget svært ved at se, hvorfor vi overhovedet skulle have dette forslag til behandling på dette tidspunkt. Det er jo, som ministeren også lige har sagt, ikke nogen hemmelighed, at der for øjeblikket føres forhandlinger om visse ændringer af folkeskoleloven, forhandlinger, som også fremskridtspartiet – i hvert fald indtil videre – deltager i. At forslaget så skal frem nu, det synes jeg er meget svært at finde en forklaring på. Vi må afvise lovforslaget. Det går i en helt anden retning og har helt andre principper end dem, vi ønsker lagt til grund i folkeskolen.

Det må være i alles interesse, at skal der ske ændringer i folkeskoleloven, bør det ske efter en nøje drøftelse. Det er den, vi er i gang med, og indtil den er afsluttet, består vores folkeskoleforlig. I øvrigt tror jeg, det er en opfattelse, der har bred tilslutning herinde, at så stort et flertal som muligt bør stå bag vores folkeskolelov.

Karen Højte Jensen (KF):

Det konservative folkeparti er enig med fremskridtspartiet i de intentioner, der ligger bag lovforslaget om prøver på niveauer, der svarer til indholdet af de kursuser, de unge har læst på. At eleverne i dag efter 9. klasse kun har tilbud om én prøve, uanset om de har gået på grundkursus eller udvidet kursus, er jo en af de meget negative ting, der ligger i folkeskoleloven. Vi finder således, at det er et helt rimeligt krav, at dette ændres.

Øllgaard (V):

Vi har ikke så forfærdelig meget at tilføje til de bemærkninger, vi gjorde, sidst vi behandlede dette lovforslag om prøverne. Ved den lejlighed – det var sidste år – som i øvrigt ved mange andre lejligheder har vi fremhævet, at hvor prøver afholdes, bør prøverne gøres så relevante som muligt. Vi synes ikke, at prøver eller i hvert fald eksaminer er mål i sig selv, men fornuftige prøver er fornuftige redskaber til at få afprøvet, om eleverne får et fornuftigt udbytte af det, der foregår i skolen. Men som undervisningsministeren sagde, er det helt afgørende for os, at der er tale om frivillige prøver.

Vi har også ofte fremhævet, at vi synes, der går alt for megen undervisningstid tabt på grund af omfattende prøveafholdelse. Derfor vil vi gerne – formentlig ved lodtrækning – erstatte nogle af prøverne med nogle årsvurderinger.

Vi håber og tror, at de forhandlinger, som foregår for tiden, munder ud i en bred enighed om, at vi får prøver på de relevante niveauer, i det omfang vi skal have prøver, og at vi indvinder en hel del undervisningstid. Det vil begrænse de tidsrum, der går med afholdelse af prøver.

Holger K. Nielsen (SF):

Vores ordfører, fru Marianne Bentsen-Pedersen, kan ikke være til stede, så jeg skal på SFs vegne sige, at vi ikke kan støtte det lovforslag, som fremskridtspartiet her har fremsat.

Det er næppe overraskende – i og med, at vores skolepolitiske målsætning er totalt i modstrid med det, der gives udtryk for her. Vi mener, at prøver og eksaminer ikke hører til i folkeskolen. De virker sorterende, og de virker forstyrrende på undervisningen. De giver karaktærræs og giver et dårligt undervisningsklima, og der er ikke behov for dem.

Derimod ønsker vi at fremhæve den interne vurdering, hvor eleverne og lærerne i samspil kan foretage en løbende vurdering af deres arbejde, men det er en helt anderledes målsætning end den, fremskridtspartiet her giver udtryk for, og som nemlig betyder, at vi skal tilbage til den gamle karakter- og sorterings-skole. Det vender vi os imod.

Bente Juncker (CD):

[Bente Juncker]

Jeg kan på CDs vegne give fuld tilslutning til de obligatoriske prøver, ligesom jeg kan give tilslutning til, at der skal være prøver på to niveauer, nemlig på de niveauer, hvor eleverne bliver undervist.

Der er lidt tvivl om – jeg kan ikke se det af lovforslaget – hvorvidt fremskridtspartiet går ind for en ophævelse af samlæsningsparagraffen. Det mener vi også er meget nødvendigt.

Jeg kan altså give fuld tilslutning til lovforslaget.

Michaelsen (RV):

Der er jo tale om en gammel kending, som har været diskuteret adskillige gange før. Tilsyneladende er der nogle, der mener, at en række af folkeskolens problemer kan løses ved, at man indfører eksaminer eller prøver el.lign. Vi har i det radikale venstre den opfattelse, at der egentlig er behov for noget helt andet, nemlig en fornyelse af undervisningen. Der er behov for nogle utraditionelle tiltag. Vi er meget stærkt i tvivl om, hvorvidt der ligefrem skulle være et naturligt behov for at have eksaminer.

Vi mener derimod selvfølgelig, at eleverne har et rimeligt krav på at få en løbende vurdering af deres arbejde i løbet af året, og vi finder egentlig, at en sådan form for vurdering er langt bedre end et kvarters eller 20 minutters overhaling én gang om året. Muligvis får man så slet ikke overhalingen, hvis det bliver efter lodtrækning.

Vi mener egentlig principielt, at vi nok bør gå den modsatte vej af, hvad der foreslås her. Vi vil selvsagt gerne deltage i en revision af loven, men vi finder, ligesom det er fremhævet fra socialdemokratiets side, at det er meget væsentligt, at den bliver foretaget samlet, og at der står et bredt flertal bag ved sådanne revisioner.

Steffensen (KrF):

Kristeligt folkeparti er enigt med fremskridtspartiet i, at vi bør have prøver på det niveau, eleverne er undervist på. Det er det, der i øjeblikket arbejdes med, som undervisningsministeren gjorde opmærksom på. Derfor kan den del af problemet forhåbentlig blive løst i denne folketingssamling.

Den anden del af lovforslaget drejer sig om obligatoriske afgangsprøver. Det er vi

ikke tilhængere af. Vi er tilhængere af, at man bevarer frivilligheden og mulighederne for, at eleverne kan indstille sig til en prøve, hvis de ønsker det, og det vil vi gerne fastholde.

Forhåbentlig kan vi i denne folketingssamling nå frem til et resultat, der løser væsentlige dele af det problemkompleks, som drejer sig om afgangsprøverne og den måde, de afholdes på.

Halvgaard (FP):

Både fru Lissa Mathiasen og hr. Michael sen fra det radikale venstre anså det for meget vigtigt, at et så stort flertal som muligt stod bag et nyt forlig om folkeskolen. Men det, der var galt med den folkeskolelov, som blev vedtaget i 1975, var jo netop, at det var et kompromis imellem mange partier. Derfor blev loven så dårlig, som det har vist sig at den er – så dårlig, at både forældre, lærere og elever er utilfredse med den. Derfor har vi anset det for helt nødvendigt, at man i hvert fald rettede nogle af de værste fejl i loven.

En af de fejl, som vi i hvert fald mener bør rettes, hænger sammen med den niveaudeling, som findes, idet der kun er én fælles prøve, når eleverne har læst på to niveauer. Det kan ikke være rimeligt. Jeg forstår udmærket godt, at både socialdemokratiet og SF og måske nogle flere partier er imod prøver og eksaminer osv., men når vi har en formulering i loven, som er helt unaturlig og uretfærdig, så burde man kunne indse, at den bør rettes. Det er rimeligt for elevernes skyld, at man gennemfører to prøver. Det må dog være sådan i folkeskolen, at eleverne må undervises på det niveau, hvor de er, og så må de også prøves på det niveau, som de befinder sig på.

Jeg siger tak for den tilslutning, lovforslaget har fået både fra konservativ side og fra centrum-demokraternes side. Den betænkelighed, man har med hensyn til, at prøvetiden bliver for lang, mener jeg udmærket man kan imødekomme derved, at man i praksis indskrænker prøvetiden. Jeg mener også, at de prøver, som vi lægger op til skal være obligatoriske, i vid udstrækning kunne foregå som skriftlige prøver. I det øjeblik man etablerer skriftlige prøver i stedet for mundtlige prøver, kan prøvetiden i hvert fald forkortes

[Halvgaard]

meget, og man må vel også sige, at en skriftlig prøve, hvor alle elever får samme opgave, vil være mere retfærdig end en mundtlig prøve, hvor de får forskellige opgaver.

Holger K. Nielsen (SF):

Flere ordførere har været inde på, at det var et mærkeligt tidspunkt, dette lovforslag kom på i og med, at der hos ministeren foregår forhandlinger – måske nærmere samtaler, drøftelser i hvert fald – om en ændring af folkeskoleforliget. Ud fra den betragtning kan jeg da godt forstå, at de partier – vi er også selv med, ikke ved mig selv, men ved min kollega fru Marianne Bentsen-Pedersen – synes, det er mærkeligt, at der nu kommer et forslag fra fremskridtspartiet, og man kunne måske lidt uvenligt sige, at forslaget kommer en smule ubejligt. Men ikke desto mindre har vi da her i dag fået et par tilkendegivelser vedrørende de tanker, som ligger hos fremskridtspartiet, tilkendegivelser, som viser, at regeringen er splittet i dette spørgsmål. Venstre er imod, CD og de konservative er for hr. Halvgaards forslag.

Jeg kunne da godt ønske mig, at vi kunne få klarhed over, hvorvidt man stadig væk ønsker at fastholde parterne bag det gamle folkeskoleforlig eller man ønsker, at regeringen som helhed skal gå sammen med fremskridtspartiet, således som nogle af de større partier ønsker det, og at regeringen på denne måde vil køre disse ændringer igennem. Jeg tror, det er vigtigt at få klarhed over dette spørgsmål så hurtigt som overhovedet muligt, især i betragtning af, at der tilsyneladende er så stor uenighed om så vigtige spørgsmål som dem, der er peget på i det lovforslag, der er kommet fra hr. Halvgaards side.

Undervisningsministeren (Bertel Haarder):

For det tilfælde, at nogen har hørt hr. Holger K. Niensens indlæg uden at have hørt debatten, vil jeg gerne korrigere og sige, at

der var ingen forskel på, hvad jeg sagde som minister, og hvad den konservative ordfører sagde. Den eneste forskel, der måske var, kunne man finde med hensyn til, om prøverne skulle være obligatoriske. På det punkt hørte jeg også at centrum-demokraternes ordfører var positiv, mens de tre andre regeringspartier var negative. Det var det eneste punkt, hvor der var en forskel, og tænk, den forskel synes jeg udmærket regeringen kan leve med!

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til uddannelsesudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 15. november 1983 kl. 13.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Angående folketingsarbejde de følgende dage i den pågældende uge skal jeg henvise til den omdelte ugeplan.

Mødet hævet kl. 10.45